ບ້ານວັງໂต่ง

ການວາງແຜນຮ່ວມກັບຊຸມຊົນ

ໂຄງການ ປັບປຸງກະສິກຳຮອບດ້ານ ເພື່ອປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ການຍົກລະດັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ ເມືອງພູກູດ (PICRAIL) ມີຈຸດປະສົງແນ່ໃສ່ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມໂດຍລວມ, ການພັດທະນາຊົນນະບົດ, ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກໃນ ສປປ ລາວ ໂດຍການເພີ່ມຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ຜ່ານການຜະລິດກະສິກຳສະອາດ, ປອດໄພ, ຍືນຍົງ ແລະ ປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ໃຫ້ດີຂຶ້ນ.

ໃນເດືອນ ມີຖຸນາ 2019 ຜ່ານມາ ໂຄງການ PICRAIL ໄດ້ລົງວາງແຜນຮ່ວມກັບປະຊາຊົນບ້ານວັງໂต่ງເພື່ອສຶກສາຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ສ້າງແຜນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຮ່ວມກັບຊຸມຊົນ ໂດຍມີຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທັງໝົດ 39 ຄົນ (ຍິງ 26 ຄົນ) ແລະ ສາມາດສັງລວມຂໍ້ມູນໄດ້ 6 ດ້ານຫຼັກຄື:

ໝາຍເຫດ: ຂໍ້ມູນນີ້ແມ່ນອີງໃສ່ຄວາມຮູ້, ຄວາມເຂົ້າໃຈ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນ ເຊິ່ງອາດຈະຄາດເຄື່ອນຈາກຂໍ້ມູນທາງການ ແຕ່ກໍສະແດງໃຫ້ເຫັນມຸມມອງຂອງຊຸມຊົນກ່ຽວກັບສະພາບ, ບັນຫາ, ຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ການສະເໜີຂອງຊຸມຊົນ

ADRA

german cooperation
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

ອົງການ ອາດຣາ (ADRA) ພາຍໃຕ້ໂຄງການ ປັບປຸງກະສິກຳຮອບດ້ານ ເພື່ອປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ການຍົກລະດັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງ ປະຊາຊົນ ເມືອງພູກູດ, ແຂວງຊຽງຂວາງ (PICRAIL) ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳ ການວາງແຜນແບບມີສ່ວນຮ່ວມກັບຊຸມຊົນ ຈຳນວນ 16 ບ້ານເປົ້າໝາຍ. ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມລວມມີຊາວກະສິກອນ, ອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ, ຜູ້ນຳຊຸມຊົນ, ແມ່ຍິງ, ຄອບຄົວຄົນພິການ, ຄອບຄົວແມ່ຮ້າງນາງໝ້າຍ, ຄອບຄົວທຸກຍາກ, ທີມງານໂຄງການ ແລະ ພະນັກງານ-ວິຊາການຈາກຫ້ອງການລັດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ການວາງແຜນຮ່ວມກັບຊຸມຊົນຄັ້ງນີ້ເປັນການເກັບຂໍ້ມູນທັງທາງປະລິມານ ແລະ ຄຸນນະພາບ ເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບສະພາບ, ບັນຫາ, ຄວາມຕ້ອງການ, ຄວາມປາຖະໜາ, ແລະ ທາງອອກຂອງຊຸມຊົນ ເພື່ອນຳໄປປະກອບເປັນແຜນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ. ກິດຈະກຳນີ້ບໍ່ອາດເປັນໄປໄດ້ຖ້າປາສະຈາກຄູ່ຮ່ວມງານຕ່າງໆ ເຊັ່ນ ພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງຊຽງຂວາງ, ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງພູກູດ, ໜ່ວຍງານນ້ຳສະອາດ, ຫ້ອງການສະຫະພັນແມ່ຍິງ, ສະມາຄົມຄົນພິການແຫ່ງຊາດລາວ (LDPA), ສະມາຄົມ ພັດທະນາກະສິກຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມແບບຍືນຍົງ (SAEDA), ປະຊາຊົນບ້ານເປົ້າໝາຍ, ແລະ ທີມງານໂຄງການ. ນອກຈາກນີ້ ອົງການ (ADRA) ຂໍຂອບໃຈ ແລະ ສະແດງຄວາມຮູ້ບຸນຄຸນໄປຍັງຜູ້ໃຫ້ທຶນ ກໍຄື BMZ ແລະ ອົງການ ອາດຣາ ເຢຊະມັນ ລວມທັງຄູ່ຮ່ວມງານອື່ນໆສຳລັບການສະໜັບສະໜູນກິດຈະກຳໃນຄັ້ງນີ້ດ້ວຍ.

ບ້ານວັງໂต่ງ

ທີ່ຕັ້ງບ້ານວັງໂต่ງ ເມືອງພູກູດ ແຂວງຊຽງຂວາງ.

- ທິດເໜືອ ຕິດກັບ ບ້ານປາກວັງ ເມືອງໂພນໄຊ ແຂວງຫຼວງພະບາງ
- ທິດໃຕ້ ຕິດກັບ ບ້ານພູສະງາວ
- ທິດຕາເວັນອອກ ຕິດກັບ ບ້ານລັ້ງຈອງ
- ທິດຕາເວັນຕົກ ຕິດກັບ ບ້ານ ພູສະລີ

ການຊ່ວຍເຫຼືອ

- ທີ່ຜ່ານມາມີອົງການ/ໂຄງການເຂົ້າມາຊ່ວຍເຫຼືອ ຄື **TABI** (ການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ) ແລະ **Helvitas** (ກິດຈະກຳນ້ຳສະອາດ, ສຸຂາພິບານ, ສຸຂະອະນາໄມ)

ການນຳໃຊ້ນ້ຳຂອງບ້ານ

- ປະຊາຊົນບ້ານວົງໂต่ງນຳໃຊ້ນ້ຳລິນເຂົ້າໃນການດຳລົງຊີວິດ ແຕ່ທີ່ຜ່ານມານ້ຳທີ່ຊົມໃຊ້ແມ່ນບໍ່ພຽງພໍກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງຄົນໃນຊຸມຊົນ

ການຄົມມະນາຄົມ

- ເສັ້ນທາງເຂົ້າບ້ານແມ່ນມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ເຊິ່ງລົດສາມາດເຂົ້າໄດ້ສະດວກໃນລະດູແລ້ງເທົ່ານັ້ນ

ຄວາມຈຳເປັນ ແລະ ຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກ

1) ບໍ່ມີດິນເຮັດນາ, ມີແຕ່ເຮັດໄຮ່ໝູນວຽນ, ບາງປີບໍ່ກຸ້ມກິນ
2) ນ້ຳໃຊ້ບໍ່ພຽງພໍ
3) ຄົນພິການພາຍໃນບ້ານຫຼາຍຄົນບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງການລ້ຽງສັດໄດ້ ແລະ ຕ້ອງການຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອ
4) ແມ່ຍິງພາຍໃນບ້ານສ່ວນຫຼາຍເຮັດຫຼາຍໜ້າວຽກ ເຮັດໃຫ້ບໍ່ມີເວລາເບິ່ງແຍງ ແລະ ພັດທະນາຕົນເອງ
5) ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດທຳລາຍຜົນລະປູກຂອງປະຊາຊົນ
6) ປະຊາຊົນຍັງມີຄວາມຮູ້ຈຳກັດດ້ານການປູກຝັງ ແລະ ລ້ຽງສັດ, ເຕັກນິກການປູກ/ລ້ຽງ, ວິທີປ້ອງກັນພະຍາດ ແລະ ວິທີການຮັບມືກັບບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນ
7) ເຕັກນິກການຕະຫຼາດຍັງຕ່ຳ ແລະ ບໍ່ມີຕະຫຼາດຈຳໜ່າຍຜົນຜະລິດກະສິກຳຢູ່ບໍລິເວນໃກ້ຄຽງ
8) ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດເຮັດບໍ່ໄດ້ດີປານໃດ

ຂໍ້ສະເໜີຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອ

1) ຊ່ວຍເຫຼືອເລື່ອງລ້ຽງສັດ: ສະໜອງແນວພັນງົວ ແລະ ແບ້
2) ຍາກໄດ້ທໍ່ນ້ຳເຂົ້ານາ ສຳລັບຄອບຄົວທີ່ມີນາ (Pe 100)

ຂໍ້ມູນປະຊາກອນ

ລວມ ວັງໂຕ່ງ ປະຊາກອນ

269

ເພດຍິງ **125**

ເພດຊາຍ **144**

ຄອບຄົວ

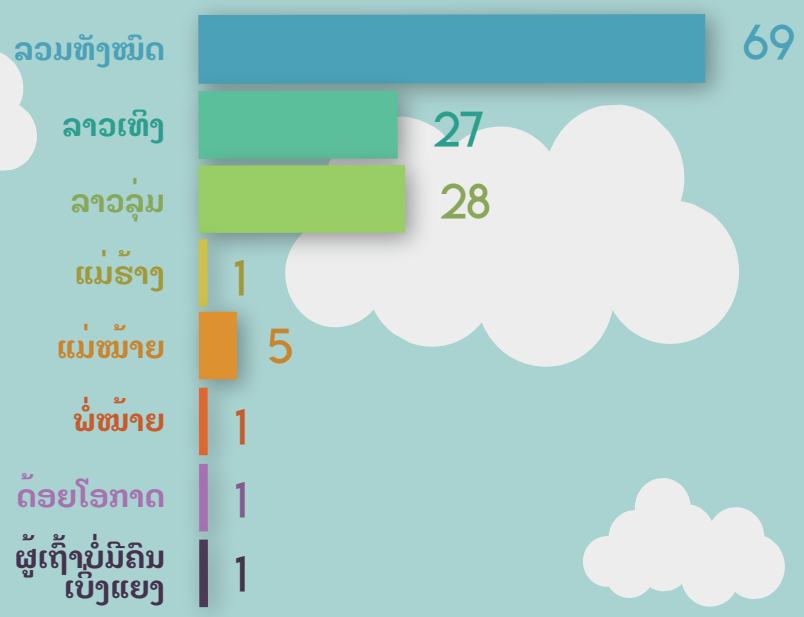

ການປະກອບອາຊີບ

100%

ຊາວກະສິກອນ
(ເຮັດໄຮ່, ນາ, ສວນສາລີ, ແລະ ລ້ຽງສັດ (ງົວ, ຄວາຍ, ໝູ)

ລາຍໄດ້ຕົ້ນຕໍ: ຂາຍສາລີ, ໝາກງາ, ສັດ (ສ່ວນຫຼາຍຂາຍໝູ, ເປັດ, ແລະ ໄກ່; ງົວ/ຄວາຍ ດົນໆຈຶ່ງໄດ້ຂາຍ)

ຄົນພິການ

ຄົນພິການທັງໝົດ **14** ຄົນ

- 2 ພິການສາຍຕາ
- 4 ພິການຫູ, ຄໍ
- 7 ພິການແຂນ/ຂາ
- 1 ພິການສະໝອງ

ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ

- ມີໂຮງຮຽນປະຖົມສົມບູນ
- ມີໄຟຟ້າໃຊ້ສະດວກ
- ມີຫ້ອງການບ້ານ
- ມີສັນຍານໂທລະສັບ ສາມາດຕິດຕໍ່ກັບໂລກພາຍນອກໄດ້
- ມີຮ້ານຂາຍເຄື່ອງ

ຄົນພິການທັງໝົດ 14 ຄົນ

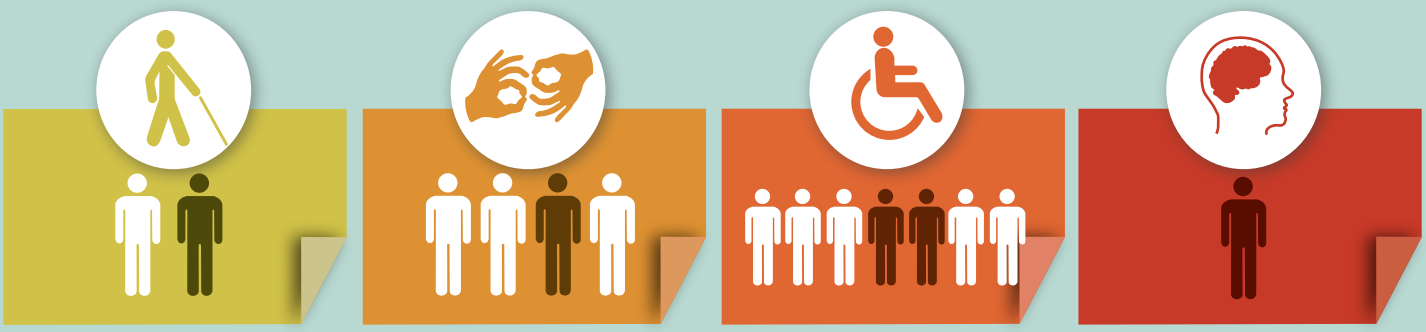

ຄົນພິການທີ່ເປັນບູລິມະສິດຂອງໂຄງການ 5 ຄົນ

- ຊື່
- ວັນເດືອນປີເກີດ
- ຄວາມພິການ
- ວຽກທີ່ຕ້ອງການເພື່ອສ້າງລາຍຮັບ
- ເຫດຜົນ
- ຈຸດດີ
- ຈຸດອ່ອນ
- ໂອກາດ
- ອຸປະສັກ
- ຜູ້ຫຼັກໃນການເຮັດກິດຈະກຳ

- ນາງ ທີ
- 68 ປີ (2019)
- ຕາເບື້ອງຊ້າຍບອດ
- ຢາກລ້ຽງໝູ, ເປັດ ໄກ່
- ມີສະຖານທີ່
- ມີພື້ນທີ່ລ້ຽງ, ເຄີຍລ້ຽງ
- ບໍ່ເຄີຍໄດ້ໄປຝຶກອົບຮົມໃນການລ້ຽງໝູ
- ມີສິນຄ້າສູ່ທ້ອງຕະຫຼາດເພີ່ມຂຶ້ນ
- ມັກເກີດພະຍາດອະຫິວາໝູແຕ່ລະປີ
- ຫຼານສາວ

- ທ້າວ ຂຽງແພງ
- 16/10/1970
- ແຂນຂາຄົດ
- ຢາກລ້ຽງງົວ
- ຍ້ອນມີສວນຫຍ້າ ແລະ ແຮງງານ
- ມີສວນຫຍ້າ, ມີຄອກສັດ
- ຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມການ ລ້ຽງສັດ
- ມີແຮງງານລ້ຽງ
- ມັກເກີດພະຍາດ
- ເມຍ ແລະ ລູກ

- ນາງ ມິນລາ ມິລາວັນ
- 12/09/2005
- ຫູໜວກ, ປາກກືກ
- ລ້ຽງໝູ
- ຢາກມີວຽກເຮັດເພື່ອສ້າງລາຍຮັບ
- ພໍ່ແມ່ໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອໃນການເຮັດ ກິດຈະກຳ
- ຍັງຂາດປະສົບການໃນການສັກຢາ
- ໝູເປັນສັດທີ່ຊື້ງ່າຍຂາຍງ່າຍ
- ໝູມັກເປັນພະຍາດ
- ພໍ່,ແມ່ແລະນ້ອງຊາຍ

- ທ້າວ ສົມມາ
- 09/04/1960
- ແຂນຂາແຂງນັ່ງບໍ່ໄດ້
- ລ້ຽງໝູ, ງົວ
- ຍ້ອນລ້ຽງງ່າຍ ແລະ ສະຖານທີ່ສະດວກ
- ມີສະຖານທີ່
- ບໍ່ຮູ້ວິທີສັກຢາໃຫ້ສັດ
- ມີຕະຫຼາດຮອງຮັບ
- ມັກເກີດພະຍາດຕາມທຳມະຊາດ
- N/A

- ນາງ ພອນ ວິໄລພອນ
- 01/12/1997
- ຂາຂວາອຳມະພາດ
- ລ້ຽງງົວ, ລ້ຽງໝູ
- ຢາກມີລາຍຮັບເຂົ້າຄອບຄົວ
- ຄອບຄົວໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນ
- ຍັງຂາດຄວາມຮູ້ດ້ານວິຊາການ
- ເປັນສິນຄ້າຊື້ຂາຍງ່າຍ
- ມັກເກີດພະຍາດອະຫິວາໝູ
- ຜົວ ແລະ ລູກຊາຍ

NOTE

ການຄັດເລືອກບູລິມະສິດແມ່ນ ອີງໃສ່ການປະເມີນ ແລະ ຄຳ ແນະນຳຂອງ ສະມາຄົມຄົນ ພິການແຫ່ງຊາດລາວ ແລະ ທ່າ ແຮງຂອງຄົນພິການ

ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ

ກິດຈະວັດປະຈຳວັນ

ນອນ	7h	9h	ນອນ
ພັກຜ່ອນ	2h	2h	ພັກຜ່ອນ
ເຮັດວຽກເຮືອນ	5h	2h	ເຮັດວຽກເຮືອນ
ເຮັດວຽກ/ອອກແຮງງານ	8h	8h	ເຮັດວຽກ/ອອກແຮງງານ

ການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ການຄວບຄຸມຊັບພະຍາກອນ

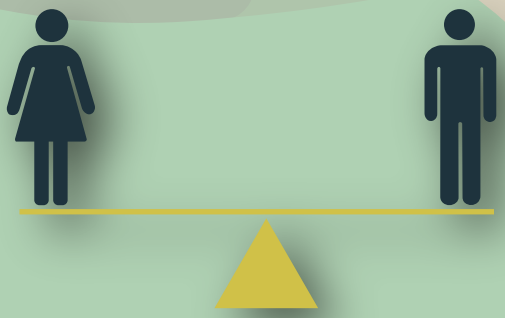

• ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວແມ່ຍິງເປັນຜູ້ກຳເງິນ ແລະ ແບ່ງໃຫ້ຜູ້ຊາຍໃຊ້ໃນສິ່ງຈຳເປັນ ເຊິ່ງປົກກະຕິແລ້ວຜູ້ຊາຍຈະໃຊ້ເງິນ ຫຼື ງານສັງຄົມ ແລະ ຜູ້ຍິງນຳໃຊ້ເພື່ອຄອບຄົວ ຫຼາຍກວ່າ

ການເຂົ້າເຖິງ

• ສຳລັບການເຂົ້າເຖິງຊັບພະຍາກອນ ເຫັນວ່າຊັບສິນຫຼາຍຢ່າງແມ່ນທັງຍິງ ແລະ ຊາຍໄດນຳໃຊ້ຮ່ວມກັນ
• ເນື່ອງຈາກມີການແບ່ງວຽກຍິງ-ຊາຍຢ່າງຊັດເຈນ ພາຫະນະໃຫຍ່ ເຊັ່ນ ລົດໄຖນາ, ລົດໃຫ້ຍ, ເຄື່ອງຫຼາ ປາ, ເຄື່ອງທຳການຜະລິດໜັກ ແມ່ນຜູ້ຊາຍເປັນຜູ້ຊົມໃຊ້

ການຄວບຄຸມ

• ສຳລັບການຄວມຄຸມຊັບພະຍາກອນແມ່ນຄ້າຍຄືກັບການເຂົ້າເຖິງ ກໍຄືທັງຍິງແລະຊາຍຈະ ຄວບຄຸມຊັບສິນທີ່ມີລາຄາບໍ່ສູງ ແຕ່ສຳລັບຊັບສິນທີ່ມີລາຄາສູງ ແມ່ນທັງຍິງແລະຊາຍຕອງໄດ້ຕັດສິນໃຈຮ່ວມກັນ

ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ

ຄວາມຫຼຸດໂຕນໃນການເຮັດວຽກ ເຮັດໃຫ້ແມ່ຍິງບໍ່ມີເວລາເບິ່ງແຍງ ແລະ ພັດທະນາຕົນເອງເທົ່າທີ່ຄວນ ເຊັ່ນ ແມ່ຍິງຫຼາຍຄົນບໍ່ຮູ້ຂັບລົດ...

ແມ່ຍິງມີຄວາມກ້າຫານຕ່ຳໃນການສະແດງອອກ ສົນທະນາ ແລະ ປະກອບຄຳຄິດຄຳເຫັນ

ຂໍ້ສະເໜີ

• ກຸ່ມແມ່ຍິງຢາກໃຫ້ຜູ້ຊາຍຊ່ວຍວຽກຕ່າງໆ ເຊັ່ນ ແຕ່ງກິນ, ໄປຕັກນ້ຳ, ເອົາລູກ, ແລະ ກວາດເຮືອນ

• ຈັດຝຶກອົບຮົມບົດບາດຍິງຊາຍໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນ

ການປູກຝັງ

ລວມ ບ້ານວັງໂต่ງ ເນື້ອທີ່ທຳການຜະລິດ

18	37	48
ນາ	ໄຮ່ໝູນວຽນ	ສວນ

ໄຮ່ ແລະ ສວນແມ່ນນຳໃຊ້ນ້ຳຝົນ ເຊົ້າໃນການຜະລິດ ສະເພາະນາ ແມນໃຊ້ນ້ຳຝາຍ ແລະ ນ້ຳຫ້ວຍ

ເດືອນທີ່ເໝາະສົມແກ່ການປູກພືດ

5-11
ເຂົ້າ, ສາລີ, ພືດປະເພດ ມັນ, ໝາກເຜັດ, ໝາກ ເຂືອ, ໝາກແຕງ, ໝາກ ອຶ , ໝາກໂຕ່ນ, ປູກຫຍ້າ , ໝາກງາ, ຖົ່ວດິນ...

5-7
ກ້ວຍ, ໝາກນັດ, ອ້ອຍ, ຖົ່ວດິນ...

5-8
ຕົ້ນໄມ້ໃຫ້ໝາກ

11-3
ກະລ່ຳປີ, ກະທຽມ...

11-5
ຜັກສວນຄົວ...

ບັນຫາໃນການປູກພືດ

ເຂົ້ານາ	ເຂົ້າໄຮ່	ພືດສວນຄົວ	ພືດເສດຖະກິດ
ສັດຕູພືດທຳລາຍ	ສັດຕູພືດທຳລາຍ	ພະຍາດລະບາດ	ສັດຕູພືດທຳລາຍ
ນ້ຳບໍ່ພຽງພໍ	ແຫ້ງແລ້ງ	ນ້ຳບໍ່ພຽງພໍ	ເກີດໄພທຳມະຊາດ
ເກີດໄພທຳມະຊາດ			

ເຕັກນິກການປູກພືດ

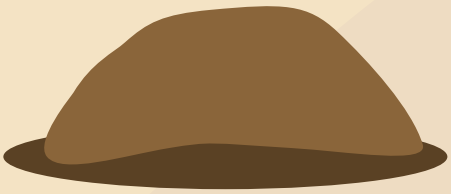

ຊາວບ້ານບາງຄອບຄົວເຄີຍນຳໃຊ້ສານ ເຄມີເຂົ້າໃນການປູກພືດ ແຕ່ປະຈຸບັນຫັນ ມານຳໃຊ້ຝຸ່ນທຳມະຊາດທົດແທນ.

ການປູກຝັງ

ເຂົ້າບໍ່ກຸ້ມກິນຫຼາຍ ຄອບຄົວຍ້ອນໄພທຳມະ

• ເຂົ້າ ແລະ ພືດພັກແມ່ນປູກກິນເອງ

ເຕັກນິກການປູກຝັງ

ໄດ້ມີການນຳໃຊ້ກົນຈັກເຂົ້າໃນການເຮັດນາ ແລະ ສວນສາລີ (ບາງເຈົ້າທີ່ມີທຶນຮອນ)

ການປັກດຳ ຫຼື ປູກ ແລະ ການເກັບກຽວແມ່ນຍັງໃຊ້ແຮງງານຄົນ

ບັນຫາຂອງການປູກຝັງ

- ໄພທຳມະຊາດ (ຝົນຕົກໜັກ, ແຫ້ງແລ້ງ, ແລະ ດິນເຈື່ອນ)
- ມີສັດສັດຕູພືດທຳລາຍຜົນລະປູກ
- ຂາດກຸ່ມຄອງການຜະລິດແບບເປັນກອນກອນ
- ຂາດເຕັກນິກໃນການປູກ ໂດຍສະເພາະການປູກຜັກໃນລະດູຝົນ
- ຂາດຕະຫຼາດຈຳໜ່າຍ ແລະ ເຕັກນິກການຕະຫຼາດ
- ເສັ້ນທາງບໍ່ສະດວກ

ຂໍ້ສະເໜີແນະ

• ຈັດເຝິກອົບຮົມວິທີການປ້ອງກັນ ແລະ ຮັບມືກັບໄພທຳມະຊາດ
• ຝຶກອົບຮົມເຕັກນິກການປູກ, ເຮັດຝຸ່ນບົ່ມ, ຝຸ່ນຊີວະພາບ ແລະ ຝຶກອົບຮົມວິທີຜະລິດຢາຂັບໄລ່ແມງໄມ້ ແລະ ຢາປາບສັດຕູພືດແບບຊີວະພາບ
• ເຝິກອົບຮົມເຕັກນິກການປູກພືດໃນລະດູຝົນ (ເຮືອນຮົ່ມ) ແລະ ການຂະຫຍາຍຕົ້ນໝາກໄມ້ ພ້ອມທັງສະໜອງອຸປະກອນ ໂດຍຄຳນຶງເຖິງສິ່ງທ້າທາຍຕ່າງໆ
• ເຝິກອົບຮົມ ແລະ ຈັດຕັ້ງກຸ່ມກະສິກຳ
• ກຳນົດຕະຫຼາດຈຳໜ່າຍ, ເຊື່ອມຕໍ່ກຸ່ມກະສິກຳກັບຕະຫຼາດ ແລະ ເຝິກອົບຮົມດ້ານການຕະຫຼາດໃຫ້ປະຊາຊົນ

ການສັດລ້ຽງ

ຈຳນວນສັດພາຍໃນບ້ານ

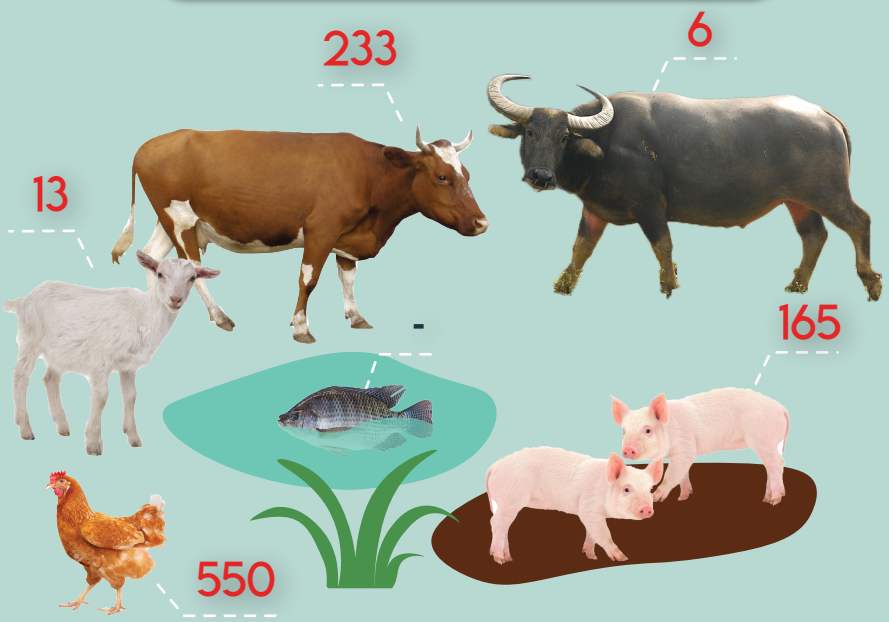

ເນື້ອທີ່ລ້ຽງສັດ

• ໝອງປາບຸກເບີກແລ້ວ 2 ໝອງ, ມີເນື້ອທີ່ 25 ຕາລາງແມັດ/ໝອງ

ພາຍໃນບ້ານມີສັດຕະວະແພດ ປະຈຳບ້ານ ແລະ ທີ່ຜ່ານມາງົວ ຄວາຍແລະແບ້ຂອງຊາວບ້ານ ແມ່ນເຄີຍໄດ້ຮັບການຊັກຢາ ປ້ອງກັນພະຍາດ 2 ຄັ້ງ/ປີ

ເດືອນທີ່ເໝາະສົມໃນການລ້ຽງສັດ

ສັດ	ມັງກອນ	ກຸມພາ	ມີນາ	ເມສາ	ພຶດສະພາ	ມິຖຸນາ	ກໍລະກົດ	ສິງຫາ	ກັນຍາ	ຕຸລາ	ພະຈິກ	ທັນວາ
ງົວ												
ຄວາຍ												
ແບ້												
ໝູ												
ເປັດ-ໄກ່												

ເຕັກນິກ ແລະ ບັນຫາໃນການລ້ຽງສັດ

	ເຕັກນິກ	ບັນຫາ
ງົວ, ຄວາຍ	ລ້ຽງແບບປ່ອຍຫາກິນຕາມທຳມະຊາດ	ງົວຄວາຍຕາຍ, ຫຍ້າບໍ່ພຽງພໍ, ຢາປ້ອ ພະຍາດສັດມີຈຳກັດ, ບໍ່ມີຄວາມຮູ້ດ້ານ ສັດຕະວະແພດ, ບາງເຈົ້າຫຍ້າບໍ່ພຽງພໍ້ຍ້ອນ ປູກຫຍ້າໜ້ອຍ
ໝູ	ລ້ຽງແບບຂັງໃສ່ຄອກ	ຢາປ້ອພະຍາດສັດມີຈຳກັດ, ບໍ່ມີຄວາມຮູ້ດ້ານ ສັດຕະວະແພດ
ປາ	ລ້ຽງໃສ່ໝອງດິນ,ໃຫ້ອາຫານບາງຄັ້ງ ຄາວ	ປາມີການຈະເລີນເຕີບໂຕຊ້າ, ບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນດີ ເທົ່າທີ່ຄວນ
ແບ້	ລ້ຽງໃສ່ສວນຫຍ້າສ່ວນຕົວ	ແບ້ຕາຍ

ການສັດລ້ຽງ

ສັງລວມເຕັກນິກການລ້ຽງສັດ

ເມື່ອກ່ອນ

- ລ້ຽງແບບປ່ອຍໄປຕາມ ທຳມະຊາດ ຕາມເປັນຕາມເກີດ ປ່ອຍສັດເຂົ້າປາ ແລະ ດົນໆຈຶ່ງ ນຳໄປເບິ່ງເທື່ອໜຶ່ງ.
- ບໍ່ມີແບບແຜນການເຮັດວຽກ.
- ບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນດີປານໃດ, ລຽງ ຫຼາຍແຕ່ລາຍຮັບໄດ້ໜ້ອຍ.

ປະຈຸບັນ

- ລ້ຽງແບບເຄິ່ງທຳມະຊາດ (ໝາຍຄວາມວ່າເຄິ່ງຂັ້ງເຄິ່ງປ່ອຍ).
- ບາງຄັ້ງ ຫຼື ບາງໄລຍະມີການສັກຢາ ປ້ອງກັນ ແລະ ສັກຢາປົ້ນປ້ວ ສັດເວລາ ສັດເປັນພະຍາດ.
- ມີການສ້າງສວນຫຍ້າ, ຄັງ ລ້ຽງ ສັດ, ມີການຈັດສັນເຂດ ລ້ຽງ ສັດ ພາຍ ໃນ ບ້ານ
- ດູແລ ສັດ ທຸ ກ ວັ ນ

ສັງລວມຂໍ້ສະດວກ ແລະ ເງື່ອນໄຂ ໃນ ການ ລ້ຽ ງ ສັ ດ

- ມີ ເນື້ ອ ທີ່ ພ ຽ ງ ພໍ ແ ລ ະ ເ ໝ າ ະ ສ ົ ມ ໃ ນ ກ າ ນ ລ ຽ ງ ສ ັ ດ ທ ຸ ກ ຊ ະ ນ ິ ດ
- ມ ີ ທ ່ າ ງ ຫ ຍ າ ທ ຳ ມ ະ ຊ າ ດ ເ ພ ື ່ ອ ຮ ັ ບ ຮ ອ ງ ແ ລ ະ ບ ັ ນ ເ ທ ົ າ ຊ ່ ວ ຍ ທ າ ງ ດ ້ ານ ອ າ ຫ ານ ສ ັ ດ ໃ ນ ລ ະ ດ ູ ແ ລ ງ
- ມ ີ ສ ວ ນ ຫ ຍ າ ເ ປ ັ ນ ຂ ອ ງ ຕ ົ ນ ເ ອ ງ (ບ າ ງ ຄ ອ ບ ຄ ົ ວ).

- ມ ີ ແ ຫ ຼ ່ ງ ນ ້ ຳ, ຫ ້ ວ ຍ ນ ້ ຳ ຕ ະ ຫ ຼ ອ ດ ປ ີ.

ສ ັ ງ ລ ວ ມ ບ ັ ນ ຫ າ ແ ລ ະ ຂ ໍ ້ ຫ ຍ ຸ ້ ງ ຍ າ ກ

- ພ ະ ຍ າ ດ ມ ັ ກ ເ ກ ີ ດ ຂ ຶ ້ ນ ກ ັ ບ ສ ັ ດ ລ ້ ຽ ງ ໃ ນ ທ ຸ ກ ໆ ປ ີ.

- ປ ະ ຊ າ ຊ ົ ນ ບ າ ງ ຄ ອ ບ ຄ ົ ວ ບ ໍ ່ ມ ີ ຕ ້ ນ ທ ຶ ນ ໃ ນ ການ ລ ຽ ງ

- ຍ ັ ງ ບ ໍ ່ ລ ້ ຽ ງ ສ ັ ດ ໃ ນ ເ ຂ ດ ທ ີ ່ ຈ ັ ດ ສ ັ ນ ຂ ອ ງ ບ ້ ານ ເ ທ ົ າ ທ ີ ຄ ວ ນ.
- ເ ຕ ັ ກ ນ ິ ກ ການ ຄ ຸ ມ ຄ ອ ງ ສ ວ ນ ຫ ຍ ້ າ ຍ ັ ງ ບ ໍ ່ ທ ັ ນ ໄ ດ ້ ດ ີ ເ ທ ົ າ ທ ີ ຄ ວ ນ
- ການ ດ ູ ແ ລ ສ ຸ ຂ ະ ພ າ ບ ສ ັ ດ ຍ ັ ງ ບ ໍ ່ ທ ັ ນ ໄ ດ ້ ເ ອ າ ໃ ຈ ໃ ສ ່ ເ ທ ົ າ ທ ີ ຄ ວ ນ
- ຂ າ ດ ເ ຕ ັ ກ ນ ິ ກ ດ ້ ານ ສ ັ ດ ຕ ະ ວ ະ ແ ພ ດ

ຂ ໍ ້ ສ ະ ເ ໜ ີ

- ເ ຝ ິ ກ ອ ົ ບ ຮ ົ ມ ການ ດ ູ ແ ລ ສ ຸ ຂ ະ ພ າ ບ ສ ັ ດ, ເ ຝ ິ ກ ອ ົ ບ ຮ ົ ມ ສ ັ ດ ຕ ະ ວ ະ ແ ພ ດ, ສ ັ ກ ຢ າ ປ ້ ອ ງ ກ ັ ນ ສ ັ ດ ຕ າ ມ ເ ວ ລ າ ທ ີ ່ ກ ຳ ນ ົ ດ ແ ລ ະ ຕ ໍ ່ ເ ນ ື ່ ອ ງ ໆ.
- ຂ ັ ້ ນ ບ ້ ານ ຄ ວ ນ ກ ຳ ນ ົ ດ ລ ະ ບ ຽ ບ ການ ຄ ຸ ມ ຄ ອ ງ ສ ັ ດ ຂ ັ ້ ນ ບ ້ ານ
- ສ ະ ໜ ອ ງ ສ ັ ດ ແ ລ ະ ແ ກ ນ ຫ ຍ າ ໃ ຫ ້ ຄ ອ ບ ຄ ົ ວ ທ ຸ ກ ຍ າ ກ.
- ເ ຝ ິ ກ ອ ົ ບ ຮ ົ ມ ເ ຕ ັ ກ ນ ິ ກ ການ ລ ້ ຽ ງ ສ ັ ດ ແ ລ ະ ການ ຄ ຸ ້ ມ ຄ ອ ງ ສ ວ ນ ຫ ຍ າ.
- ຈ ຳ ກ ັ ດ ບ ໍ ່ ໃ ຫ ້ ເ ຄ ື ່ ອ ນ ຍ ້ າ ຍ ສ ັ ດ ເ ຂ ົ ້ າ - ອ ອ ກ ໃ ນ ເ ວ ລ າ ສ ັ ດ ເ ປ ັ ນ ພ ະ ຍ າ ດ.

ອາຫານຈາກທຳມະຊາດ

ປະຕິທິນອາຫານຈາກທຳມະຊາດ ຫຼື ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ

1-12

ໝໍ່ບຸ່ນ, ໝໍ່ຫວາຍ, ໝາປີ

ດອກເຜົ້າ, ປອມ 30

ປູ, ປາ, ກົບ

ໝູປ່າ, ເຫງົ້ນ, ໄກ່ປ່າ, ໄກ່ຂວາ, ນົກ, ໝູ, ກະຮອກ

1-3

ໄຄ

1-4

ຮວກ, ກຸ້ງ

ຫອຍ

3-5

ຜັກຫວານ

3-9

ເຫັດ, ຜັກເນົ່າ

4-5

ນ້ຳເຜົ້ງ

4-7

ເຕົ່າ, ແລນ, ອຸ່ນ, ຕຸ່ນ

8-12

ຕໍ່

- ເດືອນທີ່ສາມາດຫາອາຫານໄດ້
- ທັງຍິງແລະຊາຍເປັນຜູ້ໄປເອົາ
- ຜູ້ຊາຍເປັນຜູ້ໄປເອົາ
- ຜູ້ຍິງເປັນຜູ້ໄປເອົາ
- ມີແຕ່ກິນ
- ມີແຕ່ຂາຍ
- ທັງກິນແລະຂາຍ

ບັນຫາໃນການຫາອາຫານຈາກທຳມະຊາດ

ປະຊາກອນເພີ່ມຂຶ້ນ, ການຫາກິນແບບດັບສູນ ເຮັດໃຫ້ອາຫານນັບມື້ນັບຫຼຸດລົງ

ປ່າໄມ້ຖືກທຳລາຍ

ໄພທຳມະຊາດ (ຝົນຕົກໜັກ, ແຫ້ງແລ້ງ, ແລະ ດິນເຈື່ອນ)

ບໍ່ມີການຊອກຫາວິທີປູກ ຫຼື ຂະຫຍາຍພັນທົດແທນ

ວິທີການແກ້ໄຂ

ອະນຸລັກຕົ້ນໄມ້ ແລະ ປູກປ່າທົດແທນ

ຫັນມາປູຝັງ ແລະ ລ້ຽງສັດເພື່ອລຽງຊີບ ແລະ ສ້າງເສດຖະກິດ

DO'S

- ສ້າງກົດລະບຽບເພື່ອສະຫງວນທຳມະຊາດຂັ້ນບ້ານ
- ສ້າງກົດລະບຽບຂັ້ນບ້ານ ເພື່ອກຳນົດເຂດຫາກິນສຳລັບແຕ່ລະປີ ແລະ ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ລ່າສັດໃນລະດູຂະຫຍາຍພັນ

DON'TS

ຊອກຫາວິທີປູກ ຫຼື ຂະຫຍາຍພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ

ລາຄາສິນຄ້າພາຍໃນບ້ານ

ລາຄາຜົນລະປູກ

ເຂົ້າເປືອກ
3-4,000
ກີບ/ກິໂລ

ສາລີ
1,000
ກີບ/ກິໂລ

ຜັກທຽມ
5,000
ກີບ/ກິໂລ

ເຂົ້າສານ
5-6,000
ກີບ/ກິໂລ

ໝາກອຶ
1,000
ກີບ/ກິໂລ

ຜັກກາດ
1,000
ກີບ/ກິໂລ

ໝາກເຜັດແຫ້ງ
40-50,000
ກີບ/ກິໂລ

ໝາກແຕງ
1,000
ກີບ/ກິໂລ

ກະລ່ຳປີ
2,000
ກີບ/ກິໂລ

ໝາກເຜັດດິບ
5-10,000
ກີບ/ກິໂລ

ຖົ່ວດິນ
5,000
ກີບ/ກິໂລ

ເຜືອກ/ມັນ
40-50,000
ກີບ/ກິໂລ

ລາຄາສັດ ແລະ ຊີ້ນສັດ

ງົວ
5,000,000
ກີບ/ໂຕ

ຊີ້ນງົວ
50,000
ກີບ/ກິໂລ

ປາ
20-25,000
ກີບ/ກິໂລ

ຊີ້ນໝູ
50,000
ກີບ/ກິໂລ

ເປັດ-ໄກ່
30,000
ກີບ/ກິໂລ

ຊີ້ນແບ້
35-40,000
ກີບ/ກິໂລ

ການວິເຄາະ SWOT ຂອງບ້ານ

ທ່າແຮງ

1. ບ້ານຕັ້ງຕິດກັບແມ່ນ້ຳ (ນ້ຳຮາງ ແລະ ນ້ຳຄານ): ມີນ້ຳພຽງພໍສຳລັບລ້ຽງສັດ, ທຳການຜະລິດ,ແລະ ການຂົນສົ່ງທາງນ້ຳໃນລະດູຝົນ
2. ມີທາງເຂົ້າອອກເສັ້ນດຽວ ຕິດຈອດກັບແຂວງຫຼວງພະບາງ: ສະດວກຕໍ່ການຄວບຄຸມພະຍາດສັດ.
3. ມີຄຸ້ມດຽວ ເຕົ້າໂຮມກັນໄດ້ງ່າຍ
4. ບ້ານມີໄຟຟ້າໃຊ້ສະດວກ
5. ບ້ານມີສັນຍານໂທລະສັບ ສາມາດຕິດຕໍ່ກັບໂລກພາຍນອກໄດ້
6. ດິນເໝາະສົມແກ່ການປູກສາລີເປັນສິນຄ້າ ແລະ ການປູກຫຍ້າອາຫານສັດ
7. ບ້ານມີສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ: ມີໂຮງຮຽນປະຖົມ, ນ້ຳລິນ, ຫ້ອງການບ້ານ, ຮ້ານຂາຍເຄື່ອງຍ່ອຍ
8. ມີແມ່ຄ້າ ພໍ່ຄ້າມາຊື້ສັດ ແລະ ຜົນຜະລິດຮອດບ້ານ
9. ຄະນະບ້ານມີຄວາມເຂັ້ມແຂງ
10. ບ້ານມີການແບ່ງດິນແບ່ງປ່າ (ແຜນໂຄງການ TABI) : ດິນກະສິກຳ, ດິນບ້ານ, ປ່າສະຫງວນ, ປ່າຊຶມໃຊ້, ວັງສະຫງວນ

ຈຸດອ່ອນ

1. ສວນຜັກຕັ້ງຢູ່ນອກບ້ານ ຫຼື ແຄມນ້ຳຮາງ ເຊິ່ງນຳໃຊ້ໄດ້ພຽງລະດູແລ້ງ ເນື່ອງຈາກລະດູຝົນນ້ຳຖ້ວມ.
2. ເຂດບ້ານມີພູຫຼາຍ ບໍ່ເໝາະສົມສຳລັບສວນຜັກໃນລະດູແລ້ງ ຍ້ອນຂາດນ້ຳ.
3. ສວນຄົວໃກ້ເຮືອນມີຂະໜາດນ້ອຍ (ຍ້ອນເນື້ອທີ່ ແລະ ນ້ຳມີຈຳກັດ) ແລະ ຂາດຄວາມຫຼາກຫຼາຍ; ຊາວບ້ານປູກຜັກ ແລະ ຫອມ ພຽງ 3 ຫຼື 4 ຊະນິດ.
4. ນ້ຳລິນບໍ່ພໍໃຊ້: ຫຼາຍຄົນເປີດກ໊ອກຄ້າງໄວ້ເວລາຊັກເຄື່ອງ ຫຼືອາບນ້ຳ ແລະ ບໍ່ມີພາຊະນະບັນຈຸນ້ຳພຽງພໍ ເຮັດໃຫ້ສິ້ນເປືອງ ແລະ ນ້ຳບໍ່ພໍໃຊ້. ນອກຈາກນີ້ ບ້ານຍັງມີການຂະຫຍາຍໂຕ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການນ້ຳເພີ່ມຂຶ້ນ
5. ບ້ານແອອັດ ຍ້ອນສະຖານທີ່ຕັ້ງບ້ານຄັບແຄບ ແລະ ປະຊາຊົນຕັ້ງເຮືອນບໍ່ເປັນລະບົບລະບຽບ ເຮັດໃຫ້ເຂົ້າອອກບໍ່ສະດວກ. ນອກຈາກນີ້ ຍັງມີຄວາມສ່ຽງສູງໃນກໍລະນີເກີດພະຍາດສັດປີກລະບາດ ເຊິ່ງຍາກຕໍ່ການຄວບຄຸມ.
6. ເນື້ອທີ່ນາໜ້ອຍ
7. ບໍ່ມີຕະຫຼາດໃນບໍລິເວນໃກ້ຄຽງ
8. ຂາດການຈັດຕັ້ງກຸ່ມກະສິກຳ
9. ພາຍໃນບ້ານຍັງມີຄວາມເປີເປື້ອນຈາກການນຖິ້ມຂີ້ເຫຍື້ອຊະຊາຍ

SWOT

ໂອກາດ

1. ການລ້ຽງສັດເປັນສິນຄ້າ: ບ້ານມີສະຖານທີ່, ນ້ຳ, ແລະ ອາຫານ ເໝາະສົມສຳລັບການລ້ຽງສັດໃຫຍ່.
2. ປູກພືດເປັນສິນຄ້າ: ໝາກເຜັດ, ກະລ່ຳປີ, ສາລີ ແລະ ໝາກໄມ້
3. ຈັດຕັ້ງກຸ່ມກະສິກຳ (ປູກຝັງ ແລະ ລ້ຽງສັດ)
4. ພັດທະນາການປູກຜັກລະດູຝົນ
5. ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງດ້ານການບໍລິຫານການເງິນ ຄອບຄົວໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ ຍ້ອນແມ່ຍິງເປັນຜູ້ກຳເງິນ

ສິ່ງຄຸກຄາມ

1. ໄພພິບັດ: ນ້ຳຖ້ວມ, ໄພແຫ້ງແລ້ງ, ແລະ ດິນເຈື່ອນ (ບ້ານຕັ້ງຢູ່ແຄມນ້ຳ)
2. ພະຍາດສັດ: ບາງປີສັດລ້ຽງເກີດພະຍາດຮ້າຍແຮງ (ງົວ, ຄວາຍ); ພະຍາດສັດປີທີ່ລ້ຽງພາຍໃນບ້ານ ຄວບຄຸມໄດ້ຍາກຍ້ອນເຮືອນຕິດກັນໂພດ
3. ສັດຕູພືດ: ບົ້ງກິນສາລີ, ແມງໄມ້, ເພ້ຍ, ໜູ, ແລະ ອື່ນໆ
4. ການເໝັງຂອງລາຄາຜົນຜະລິດ ເປັນຕົ້ນສາລີ, ເຂົ້າ, ແລະ ຊີ້ນ ເຊິ່ງອາດຈະເຮັດຜູ້ຜະລິດຂາດກຳລັງໃຈໃນການຜະລິດ
5. ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງປະຊາກອນ ເຊິ່ງຍິ່ງຈະເຮັດໃຫ້ສະຖານທີ່ປຸກເຮືອນແຄບເຂົ້າກວ່າເກົ່າ ແລະ ການຊຶມໃຊ້ຊັບພະຍາກອນເພີ່ມຂຶ້ນ
6. ການສື່ສານບໍ່ສະດວກ ຍ້ອນສັນຍານໂທລະສັບຕ່ຳ ແລະ ມີພຽງເຄືອຂ່າຍດຽວ (ETL) ແລະ ໃຊ້ອິນເຕີເນັດບໍ່ໄດ້.